

Szerkesztő iroda:

Nagybcskerek,

Zápolya-utca 1-5 szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadó: Ivtal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybcskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 52 szám

Hétfő, március 5.

A jövő útja.

— Politikai munkatársunktól. —

— március 5.

Hazánkat milyen gazdaggá, művelté, egységessé tehetnők, ha az ország lakóinak legnagyobb részét áthatná az a tudat, hogy ama ténnyel, hogy közös uralkodónk van, őszintén, becsületesen és véglegesen számolniuk kell. Arra nézve, hogy közös uralkodónkkal békességben és egyetértésben élhessünk, nem kellene más áldozatot hoznunk, mint katonai téren beérni azzal, hogy nemzeti aspirációink csak a hadsereg egységének megóvása mellett valósíthatók meg és külügyi téren bele kellene nyugodnunk a közös szerv által való vezetésbe. Reánk magyarokra három eshetőség forog fenn: 1. Teljes elszakadás Ausztriától. Ez a terv elvontan véve, nem kivihető, a gyakorlatban azonban ennek ellene szólnak az uralkodóházzal szemben törvénytelenesen vállalt kötelezettségeink és a megvalósítással járó nagy áldozatok és kockázatok. 2. A tiszta perszonálunió, mely bármilyen tetszetősnek tűnik is fel első pillanatra, a gyakorlatban annyiban kivihető, mert ez esetben Magyarországnak csak egy árnyékkirálya volna. Ez a terv valóságos Erisz almája, mert az uralkodó mindig ellenezni fogja; egyrészt azért, mert látja, hogy ez uralkodói tisztjének komoly betöltését teszi reá nézve lehetetlenné, másrészt pedig, mert tudja, hogy sokan, akik e tervet akarják, nem őszinték és az illetők maguk is egészen más eredményt várnak a tiszta perszonáluniótól, mint amit hangoztatnak. 3. Magyarország részéről oly magatartás, mely az u. n. pragmatika szankció következményeivel a gyakorlati életet illetően is számol. Ez az eszme, mely Deák nagy művében, az 1867. évi kiegyezésben foglaltatik, biztosítaná legjobban a nemzet számára az uralkodóval való egyetértést és a haladást.

Ennek az eszmének csak az a hátránya, hogy a heves vérmérsékletű és inkább a jelszavak, mint gyakorlati célok után induló magyar néppel nehezen értethető meg és így a viszonyokkal számolni nem tudó, vagy nem akaró, avagy önző célokat hajszoló politikásoktól a népet igen könnyen el tudják téríteni. Már pedig hazánk számára úgy szerezhetjük meg az önrendelkezésnek lehető nagy mérvét, ha mi a magunk részéről minden elszakadási tervet végleg elejtve, a kiegyezéshez, mint az u. n. pragmatika szankció gyakorlati követelményeihez, őszintén ragaszkodunk.

A múlt évben a választások után senki sem mert volna arra gondolni, hogy a jogfolytonosság és alkotmányvédelem szakadatlan hangoztatásának az legyen az eredménye, hogy még az abszolutizmus bekövetkezésének lehetősége is felmerülhessen.

Az ország jó része persze semmibe sem veszi az abszolutizmust és nem ijed meg tőle. Persze ez nem győzi az aggodalmat, mert egy esetleges újabb abszolutisztikus korszak bekövetkezése nagyon meggyengítené az ezeréves magyar alkotmányt és megingatná a szilárdságába vetett eddigi hitet. Mivel pedig most az a jelszó, hogy egyesüljön mindenki a jognak és alkotmánynak védelmére, azt kell óhajtani, hogy ennek az egyesülésnek ne ismét a dac és erőszak legyen főjellemvonása, hanem találjon ennél az egyesülésnél befogadásra a méltányosság és a higgadt megfontolás is, hogy ekként reményünk lehessen az alkotmányos rendnek és békének mindnyájunk által hön óhajtott mielőbbi helyreállítására. Két körülményről nem szabad ugyanis megfeledkezni. Az egyik az, hogy minő nagy haladást tett Magyarország a 67-iki kiegyezés óta, vagyis az alatt az idő alatt, míg a király és a nemzet között az egyetértés fennállott, a másik

pedig az, hogy a mostani harcnak sem lehet más vége, mint a király és a nemzet között leendő kibékülés; már pedig a mindkét tényezőre nézve egyformán kívánatos béke annál könnyebben jöhet létre, minél gondosabban ügyelünk — legalább a jövőt illetően — arra, hogy a király és a nemzet között fennálló viszony minél kevésbé mérgesedjék el.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület olvasóhelyisége (Váraljai-utca 9. sz.). Nyitva mindennap délután 5 órától este 10-ig, vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig.

Március 11. A Lloyd-társulat közgyűlése.
Március 11. A nagybcskerei kaszinó-társulat közgyűlése.
Március 12. A közg. bizottság ülése.

— Kinevezés. A vallás- és közoktatási miniszter Jovanovics Milorád okleveles tanítót a csemetai községi elemi iskolához rendes tanítónak nevezte ki.

— Jegyzőválasztás. Leköszönés folytán turesedésbe jött kizombori körjegyzői állást a múlt héten töltötték be választás útján. A választáson tizenhárom pályázó közül Gille András volt kizombori segédjegyző és eddigi helyettes lett nagy szótöbbséggel jegyző.

— Athelyezés. A vallás- és közoktatási miniszter Paunovics Dusán palánkai és Paunovics Dusánné iláncsai tanítót, illetve tanítónőt a dubováci községi elemi iskolához helyezte át.

— Államsegély. A vallás- és közoktatásiügyi m. kir. miniszter s a kereskedelemügyi m. kir. miniszter a nagyszentmiklósi községi tanonciskola részére az 1905/6. tanévre 1800 korona államsegélyt utalványozott. A miniszter e rendeletével az elmúlt tanévben élvezett segélyt ez évre 300 koronával felemelte.

A „TORONTÁL” tárcája.

Kirándulás Sziciliába

— A „Torontál” eredeti tárcája —

Palermo, február közepén.

A magyar utazóközönség konokul ragaszkodik ahhoz a felfogáshoz, hogy a víznek nincsen gerendája. Ha néha hallgat is a legnagyobb magyar felhívására, mely így szólott: „Tengerre magyar”, azt is úgy értelmezi, hogy Abbaziába vagy Ostendébe kell mennie, de szárazföldi gyorsvonatokon, avagy télen Nizzába a bécsi luxussal, holott a Rivierára a legkellemesebben a magyar vasuton lehet jutni, ha az ember nem sajnál egy kis tengeri utat Fiumétől Velencéig.

Ennek a „viziszonynak” tulajdonítható az, hogy olyan kevés magyar jár Sziciliában. Pedig eltekintve attól a sok történelmi vonatkozástól, melyben a hajdani királysággal, a mi királyaink és háborúink révén álltunk, az ország a maga leírhatatlan természeti szépségével, gazdag műemlékeivel s rokonszenves lakosságával megérdemli, hogy ellátogassunk ide, ahol akkor is kék égből ragyog a felséges meleg nap, mikor nálunk hó és jég fedi az erdőt-mezőt.

Mióta a Cunard Line hajói Fiuméből Amerikába Palermon és Nápolyon át mennek, némileg megváltozott a helyzet, s ha statisztikai adatok nem is állanak rendelkezésemre, de látom, hogy sok magyar vándorol télvíz idején Sziciliába, mert

Palermo minden nagyobb szállójában ott van a — Neue Freie Presse.

Amennyire elragadott minden embert Palermo felséges képe, annyira lelohasztotta kedvünket a megérkezés. Délután négy óra tájban érkezett a „Carpathia” a palermói kikötőbe, de csak 1/2 7-kor hagyhattuk el a hajónkat, mert addig a palermói kívándorlókkal voltak a vezető körök elfoglalva. Mikor végre is eleresztették az utasokat, felvonult vagy 10 szicíliai bárka, azokra keresztül-kasul ráhívták a podgyászt s ahol hely akadt, helyet szorítottak a turistáknak. Hogy mi lett ebből aztán a vámhivatalnál, az a legnagyobb szatirikus tollára méltó. Másfél óráig álldógtunk ott vegyesen, grófok, ügyvédek, mérnökök, színigazgatók és újságírók, angolok és magyarok, miközben a birkás emberek ezernyi átkok és szitkok közepette visszautasították a magyar filléreket, mivelhogy ők centesimokat akarnak (abban nekik van igazuk), minden második utasnak hiányzott a podgyásza (később megkerült), a hölgyek idegeskedtek, a férfiak káromkodtak, az omnibus-kocsisok türelmetlenkedtek, míg végre is 8 óra tájt a szállodájába érkezett kiki. Az a példás rend, melyet a Cunard Line hajóin tapasztaltunk, arra enged következtetni, hogy a hatalmas társaság könnyen tehetne arról, hogy a kiszállás másképpen történjék. S hogy hazánk fiait, kik Szicilia örökéke ege alá vágyódnak, hasonló kellemetlenségektől megóvjam, azért irtam erről az incidensről. Tegyenek róla az illetékes faktorok, hogy a jövőben másképpen (de jobban) legyen.

A mai Palermo, mely körülbelül 350 ezer lelket számlál, egy teljesen modern, széles utcájú, feltűnően tiszta város. Ha hinni lehet a krónikások feljegyzésének, úgy a szaracénok idejében sokkal nagyobb volt, amennyiben például 300 moséja volt, ezek között egy olyan, amelyben 7000 ember elfért. Nem olvashattam meg, hogy hány temploma van jelenleg (némelyek 80-at, mások 100-at mondanak), de az a benyomásom, hogy Rómát kivéve, sehol sem láttam annyi templomot, mint Palermban, s onnan van talán az, hogy valamennyi — üres. Az arabs költők gyönyörű verseket irtak a csobogó szökökutakról, a nagy tavakról, melyben a szerelmes párok gondoláznak, a mirtusbokrokról s a narancs-ligetekről, a hűvös grottákról s az aranyfűl ékesített pavilonokról, melyekben a költők felolvasták legújabb verseiket, különösen azonban azokról a remek kastélyokról, melyek a várost körülvezték, „mint a gyöngyör a fiatal leány nyakát”. Nos hát ezek a dolgok most már csak a poezisban vannak meg, de azért sokat őrzött meg belőlük a tradíció s nem is szólva a részben igen jól konzervált régi kastélyokról (Zisa és Cuba), oly diszes sorozatát találjuk a fényesnél-fényesebb modern palotáknak (Reale, Riso, Tasca, Favorita, Cassello di Mare dolce), melyeknek megtekintésével napokat lehetne eltölteni, s melyeket kétszerezesen becsessé tesz az a körülmény, hogy olyan kertek és ligetek veszik körül, amilyenről annak sem lehet fogalma, aki például Délfranciaország remek déli vegetációját ismeri. S bármilyen és

— **A szabad liceumból.** A nagybecskereki szabad liceum a „Torontálmegyei Orvos-Egyesület” támogatásával tegnap igen érdekes és hasznos előadást nyújtott a közönségnek. A mai kor legpusztítóbb betegségéről, a tuberkulózisról tartott előadást dr. Fialowski Béla kir. törvényszéki orvos, aki kiváló szakértelemmel, de egyúttal igen népszerű, könnyed és mindenki által érthető előadásban fejtegette a szörnyű betegség lényegét, ismérveit, terjedését, pusztítását, gyógyítását s az ellene való védekezést. Aki meghallgatta az előadást, az valóban tanult is belőle. Dr. Fialowski Béla előadása után kitűnő vetített képekkel bemutatta a tuberkulózis bacillusait, a betegek gyógyítását, az egyes szanatóriumokat, azok berendezését, az ott elhelyezett betegek kezelését stb. Az érdekes és közhasznú előadást a nagyszámú közönség mindvégig a legnagyobb figyelemmel halgatta s az előadót zajos tapsokkal honorálta. A liceum vezetősége nevében Knyaskó Lajos külön megköszönte az előadónak munkálkodását s egyben köszönetet mondott dr. Plechl Szilárd megyei főorvosnak, a torontálmegyei orvosegyesület elnökének, az orvosegyesület támogatásáért.

— **Nyilvános köszönet.** A Nagybecskereki Takarékpénztár a jótékony növegyet céljaira 50 korona adományt küldött át, mely adományért hálás köszönetét fejezi ki az elnökség.

— **Halálozás.** Mint részvétel értesülünk, Vuchetich Árpád perlaszi községi jegyzőt súlyos csapás érte. Édesanyja, özvegy esenei Vuchetich Sándorné szombaton 70 éves korában Perlaszon meghalt. A boldogult közszereplésben álló matróznát ma temették el nagy részvét mellett. Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Csenei Vuchetich Árpád és testvérei Kászonyi Kászonyi Sándorné született csenei Vuchetich Ilona, Schönerfeldi Schönerfeld Lászlóné született csenei Vuchetich Riza, szentkatolnai Biró Béláné született csenei Vuchetich Etelka, Popovics Józsefné született csenei Vuchetich Emilia és csenei Vuchetich Dóra, családjuk és az összes rokonság nevében fajdalmától sujtottan jelentik, hogy a forrón szeretett jó és felejtethetetlen anyjuk, anyós és nagyanyjuk özvegy csenei Vuchetich Sándorné született gertenyesi Hollosy Etelka folyó hó 3-án délután 1 órakor életének 70-ik évében, hosszú és súlyos szenvedés után az Urban jobb lére szederült. A drága halottunk holt tetemei folyó hó 5-én délelőtt 10 órakor fognak a perlaszi római katolikus temetőben nyugalomra helyeztetni. Az enesztelő szent miseaidőzet folyó hó 6-án délelőtt 8 órakor fog a perlaszi római katolikus templomban a Mindenhatóknak bemutatni. Perlasz, 1906. évi március hó 3-án. Áldás és béke poraira!

— **Birtokvétel.** Mint Tamesvarról jelentik, a Temesi Agrártakarékpénztár és a Szabadkai

Közzgazdasági Bank megvették az Iványi Géza tulajdonát képező és 1500 holdnyi kiterjedésű iványi birtokot.

— **Béresok sztrájkja.** Nagyszentmiklósról írják: A múlt héten a Német- és Szerbnagyszentmiklóson szolgálatban levő nagy-, közép- és kisbéresok gyűlést tartottak béremelés céljából és amennyiben kívánságaikat a gazdák teljesíteni nem akarták, bérharcba léptek. A gazdákkal való tárgyalás eredménytelen maradt és már másnap reggel vagy 300 béres legény demonstrált kettéször megisméltődött. A hatóság erre elrendelte, hogy a béresok foglalják el helyüket, különben visszavezetik őket. Miután ezen felszólítás eredménytelen maradt, a karhatalmi visszavezetést pénteken végrehajtották. Rendzavarás nem fordult elő.

— **Hamis pénz.** Nagy-Topolovec községben, amint onnan jelentik, Kotek Vilmos korcsmárhoz tegnap beállított a Makovics Szilárd és Demeter testvérpár és ott időgált. Amikor fizetésre került a sor, Markovics Szilárd egy forintost, Markovics Demeter pedig egy koronást adott Koteknek. A korcsmáros rögtön látta, hogy a pénz hamis, a két testvért otfogta a korcsmában addig, amíg oda nem jött az elhívott csendőrör, mely Markovicsokat leartóztatta.

— **Érdekes felolvasás.** Kovács Aurél gépész-mérnök e napokban érdekes felolvasást tartott egy fővárosi előkelő együletben a modern munkagépekről. Különösen kiemelte ezek közül az irógépeket és tanulságos statisztikai és demonstratív adatokkal megvilágította azok nagy hasznát ügyvédi, gyári, kereskedelmi, pénzügyi és közhivatali irodákban. Közben több irógéprendszert bemutatott és ismertetett, melyek közül a modern irógéptechnika legmagasabb fokán állónak jelezte az eredeti Remington Standard irógépet. Legérdekesebb volt, mert legbaszinosabb, előadásának azon része, melylyel szakszerűen kitanította a nagyobb részt ügyvédek, mérnökök, kereskedők és gyárosokból álló hallgatóságot, hogy mire kell vigyáznunk, ha irógépet akarunk venni és miképp győződhetünk meg legkönnyebben arról, hogy melyik a legjobb irógép. Mint halljuk, Kovács Aurél (lakik Budapesten, Andrássy-ut 12. sz. alatt) általános és szenzációs érdeklődést keltett felolvasását külön füzetben is megjelenített és az érdeklődőknek egyszerű levelezési úton megkeresésére bérmentve és díjmentesen megküldi.

— **Hamis házasságok.** Zentáról jelentik: Tésity Pál volt anyakönyvvezető a szerb lakosok közül néhányat azzal vezetett félre, hogy kivétel nélküli engedélyeket kieszközöl, hatósági akadályokat elhárít. Sokan lépve mentek Tésitynek, aki nagy összegeket csalt ki, de nem csinált semmit. Bizonyos idő múlva azután maga elé hivatta a házassalándókat és azt mondta nekik, hogy az okmányok megérkeztek és a házasságok megkötődtek. A házassalók jöhíszeműleg meg is jelentek Tésity előtt, aki a házassági anyakönyveket elővéve, azokba egy üres nyomtatványt helyezett, a házassalándókat meg-

eskette és az anyakönyvet aláíratta velük. Ezek a dolgok most kerültek nyilvánosságra s a belügyminiszter megsemmisítette az ily módon megkötött házasságokat annál is inkább, mert Tésitynek a házasságok megkötésére felhatalmazása nem volt. Ez ideig négy házasságot semmisített meg s a házassalók közül három pár sietve kötötte meg újból törvényesen a házasságot.

— **Orvgyilkosság.** Zsombolyáról jelentik: Ternován György nagyszamosi parasztagazda dohányt ment venni Nagyjécsára. Éjjel, midőn a falu végére ért, ismeretlen tettes orozva ráölt és a golyó Ternován testét keresztülfurta. A megátadott sebével még huszont kilométernyi utat tett meg, míg Nagykömlőre ért, a vérvesztés következtében azonban belehalt sebeibe.

— **Halálos rugás.** Tatomirov Pantakanaki születésű 45 éves pancsovai postakocsist a napokban, amint a lovakat etette, az egyik ügygyomron rugta, hogy néhány perc múlva meghalt. A orvosi vizsgálat konstataálta, hogy a szerencsétlen ember halálát belső elvérzés idézte elő.

— **Két libáért két évi fegyház.** Török Antal szőregyi napzamos az ősszel Berta János ujszegedi lakos két libáját ellopta. Mint Szegedről írják, az ottani törvényszék tegnap itélkezett a dologban s Török Antalt, aki visszaeső bűnös, a két libáért két évi fegyházra ítélte.

Közzgazdaság.

Torontálmegye seiyemtenyészése.

(Folytatás.)

Itt is hangsúlyozzuk, hogy nem csak egyes tenyésztők érhetnek el nagyobb jövedelmeket, hanem általában is megközelíthetik a tenyésztők a francia és olaszországi tenyésztők 200 korona átlagos keresetét. Ehhez természetesen szükséges, hogy a tenyésztők nagy mennyiségű szederfával rendelkezzenek; továbbá, hogy kellő szakismerettel bírjanak és legyenek szorgalmasak.

Útalunk e helyen is arra, hogy Tolnavarmegye Bölcse községében egy tenyésztő 354 korona 10 fillért kapott a gubóiért. Baranyavarmegyeben pedig Magyarboly községében egy tenyésztő 235 korona és Krassó-Szörényvarmegyében Pecsényeska községében egy tenyésztő 191 korona keresetbe jutott a seiyemtenyészés után.

A IX-ik és X-ik tabulázatban örömmel tessz jelentést a főfelügyelő azon névös intézkedésekről, a melyeket évről-évre számosabb község léptet életbe és amelyek a legjobb hatással vannak seiyemtenyészésünkre.

Igy például sok községben az előjárások a seiyemtenyészés iránt viseltetett jóindulattól kifolyólag fáradságot nem kímélve a szegény seiyemtenyészők érdekének nagyobb megóvása végett kiosztják a szederfákat és meghatározzák, hogy az egyes tenyésztők mely szederfákról szedhetnek lombot.

Ezen intézkedésnek értékét nagyban emeli még azon eljárás, hogy a könnyebb ellenőrzés végett megállapítják, hogy a lombos és a napnak csak bizonyos szakában történhetik, például a reggeli órákban a harmat felszáradasa után és a délutáni órákban.

bármennyi építészeti műremeket látott legyen valaki, a Monreale templomot, a Mormann-szicíliai stílus legragyogóbb remekét, valamint a Cappella Palatina, „a legfényesebb kápolna” mozaikjai bámulatba kell hogy ejtsék.

Sokat olvastunk a kapucinusok katakombáiról, melyek valami ügyes módszerrel konzerválják a papok és más szicíliai előkelőségek holttesteit. Kissé szokatlan látvány ugyan magunk körül néhány száz felkötött babaszörű holttestet látni, de csakhamar hozzá szokunk s mint a kapucinus-vezetők példája mutatja, még a jövedvét is megőrizheti az ember ebben a környezetben. Az öreg hajlandó lett volna az összes halottak élettörténetét elmondani, de türelmetlenségem láttára, megkérdezte, milyen nemzetiségi volnék hát, s mikor magyarnak vallottam magam, odakísért egy faládahoz s óvatosan felemelvén a fedelét, így szólt:

— Ecco Garibaldi.

Néma meghatottsággal néztem a nekünk is oly rokonszenves szabadsághős szép férfias arcát, mely visszatükrözni látszik azokat a nemes szenvedélyeket, melyekkel lelkét életében hevítették...

A festészet és szobrászat barátait, valamint a régiségbuvárokat tökéletesen kielégítheti a nemzeti muzeum (Museo nazionale) s talán kevesen tudják, hogy Olaszország legnagyobb színháza nem a milánói „Scala”, nem is a nápolyi „San Carlo”, hanem a palermói „Teatro massimo”, egy külsejében is impozáns operaház, melynek reánk nézve csak egy nagy hibája van, hogy nem ját-

szanak benne. S itt meglátszik a város szegénysége. Mert míg Rómában, Nápolyban, Milánóban Genovában 5—6. sőt több színházban is játszanak, addig Szicília fővárosa beéri egy gyermekszínházzal, meg egy orfeummal, melynek fővonzereje a díjbirkózás, mely itt azonban olyan verizmussal, mondhatnám becsületességgel folyik, hogy épen tegnap az egyik bajnok leharapta az ellenfele fülét. Ki tudja, micsoda cavalleria rusticana rejlik a leharapott fül mögött. Egyebekben a színházra vagyó közönség igényeit kielégíti a — Cinematografo, mely minden utcáskaron kísért s olyan népszerűségnek örvend, hogy valamennyi telve van.

A palermói nép előnyösen különbözik a többi olaszoktól. Mások ok, mint a taliánok, akár csak az erdélyi és a „magyarországi”. Hiszen igaz, hogy az Unita Italia összeforrasztotta őket s elvégre is csak a három kilométeres messinai szoros választja el őket a nagy Olaszországtól, de azért a lakói még mindig nem felejtették el, hogy egykoron a kis sziget önálló királyság volt, melynek kulturája évszázadokon át világra szólott. Talán ebből a büszkeségből fakadnak jeles s az idegent oly rokonszenvesen érintő tulajdonságai. Ki ne ismerné a nápolyi, római és velencei koldusok követelő toladását? Palermóban alig van koldus s az a kevés sem alkalmatlanodik. Hát a híres olasz piszok, melyről azt mondta egy szellemes történetíró, hogy nem volt szabad eltakarítani, hogy a nagyurak kocsijai annál puhább talajon robogjanak végig. Bizony Palermó-

ban úgy vigyáznak a tisztaságra, akár csak Drezdában s a fúutakon egész napon át foglalkozik egy pár utcaseprő azzal, hogy tisztán tartsa a kocsutatót.

A nép tényleg nem olyan vig és dalos, mint például a velencei vagy nápolyi, de mennyivel dolgozóbb, becsületesebb. Ki hinné el, hogy egyikünkkel sem esett meg, hogy fiakkeres többet kérjen, mint amennyi a jussa? Ha kérde, mi jár neki, egyszerűen azt feleli, hogy a tarifám ennyi s ha egy-két soldo borralalót kap, oly illedelmesen köszöni meg, mintha minálunk dupla tarifát fizet a balek, azaz hogy gavallér. A boltban valaki anzikszot vesz. A kereskedő kérdezi, hogy hány darab, mire a vevő elő akarja számlálni. Ezt már nem engedi meg, hanem kijelenti, hogy ő hinni szokott — a vevőinek. E sorok írójával megesett, hogy egy nagyobb levélborítékra volt szüksége. Megkérdezvén az árát, mosolyogva feleli:

— Niente, signore.

Nem értem a dolgot s ismétlem a kérdést. Mire ő még egyszer azt mondja, hogy nem kérhet pénzt egy borítékért. Kelletlenül leteszek egy 10 centesimot, mire ő még egy borítékot ad, a pénzből pedig visszaad egy soldot. Hát az az utitársunk, akinek a vasuton nem volt aprópénze. Annak egyszerűen azt mondta a hordár, hogy fizessen holnap. Lényegtelennek látszó apróságok ezek, de igen jellemzők s mindnyájunkat, kik megszoktuk az olasz, no meg a francia szipolyozási rendszert, melylyel ugyancsak elkedvetlenítik az utast, egész kellemesen érintettek. Az a tisztes-

A most ismertett eljárásoknál célravezetőbb intézkedés már nem is kívánható, miután csakis azokkal óvhatók meg legbiztosabban a tenyésztők a lombszedés alkalmával előforduló zaklatásoktól. Így takarékoskodnak a lombbal és kiméletesebben bánnak a szederfákkal.

Ugyanezen eljárások életbejuttatását kértük évről-évre valamennyi községtől, de kérelmünket csak a fentebb megnevezett községek teljesítették.

Egy másik ugyancsak üdvös intézkedése a községeknek az, hogy epreskerteket létesítsenek.

Itt nem hagyhatjuk megemlítés nélkül, — mondja a jelentés — hogy az epreskertek nagy fontosságát már a múlt század elején felismerték és az ország déli részeiben több helyen rendeztek be ilyeneket. Leginkább a legelő egy részét, vagy más alkalmas községi közterületeket szoktak beültetni szederfával olyformán, hogy a fak egymástól minden irányban tíz méter távolságra álljanak. Ilyen epreskertekkel legbiztosabban gyarapíthatja a község szederfaállományát, itt könnyebb a fak ápolása és a lombszedés ellenőrzése. A fak alatt a terület sem vonatik el eredeti rendeltetésétől, mert ha megerősödtek a fak, úgy a terület ismét használható lesz nekik.

Természetes, hogy az epreskertek éppen nem teszik feleslegessé a közutak befásítását, hiszen egy katasztrális holdra az ismertett ültetési rendszerrel csak 56 db szederfa helyezhető el, míg egy kilométer hosszú ut mentén jobb és baloldalon együttvéve 200 darab szederfat ültethetünk.

Epreskertek létesítését már évek óta ajánljuk valamennyi községnek, de sajnos, javaslatunkat csak az ebben a jelentésünkben megnevezett község volt szíves figyelemre méltatni.

Már az eddig elmondottakból félreismerhetlenül kitűnik, hogy a selyemtenyésztés jövedelmezőségének egyik alapfeltétele a szederfafelelősége. (Folytatjuk.)

Sport.

× **Vívóakadémia Pancsován.** A pancsovai vívók tegnap kitűnően sikerült vívóakadémiát rendeztek. Az akadémián részt vettek Nagybecskerekéről a Torontáli Atlétikai Klub tagjai dr. Vinczehidny Ernő m. főjegyző vezetésével, és pedig: Guggenberger Lajos főhadnagy, Várkonyi József, Vuchetich István, ifj. Thury Mihály. Délben Zákó Milán főispán ebédet adott a vendégek tiszteletére. Nyolc órakor volt az akadémia, amelyen a pancsovai és becskerekai vívókön kívül résztvettek Zsivkovics katonai vívómester Temesvárról, Tóth budapesti vívómester és Lionello Sanetti florenci vívómester, aki különösen szép és magas színvonalú vívásával nagy tetszést és elismerést keltett. Konstatálható, hogy az akadémián a nagybecskerekai vívók messze felülmelkedtek a pancsovaiak fölött s egyáltalán nem is kaptak megfelelő ellenfeleket. Az akadémia egyébként igen szép volt s a pancsovaiak mindent elkövettek, hogy jól sikerüljön.

séges, illetendő, mondhatnám diszkrét modor, amelylyel a szicíliai emberek (a szállodások, a messinai „Trinaeria”-tól eltérve, sem képeznek kivételt, mert itt még nincsenek „élelmes” srájak) a turistával bánik, nagyban fog hozzájárulni ahhoz, hogy az utasok szívesen keressék fel ezt a szép országot, melynek nemesak fényes múltja van, de meggyőződésem szerint szép jövője is.

Mert jövője első sorban az olyan népek van, amely dolgozni szeret. A szicíliai emberek pedig nem a dolozni hivat. Itt nincs annyi henyelő alak, mint a Santa Lucián, hanem ernyedetlen kitartással viszi végig a palermói ember, férfi, gyermek egyaránt az ő néha pompás freskókkal festett kis kocsiját a város utcáin, hangosan kinalva portékáját. Nagy kedvvel végzik mostanában a mezei munkát, főleg a szőlővenyigével foglalkoznak, de száz és száz ember van a narancs, citrom és mandarin szállításával elfoglalva. Majdnem egy egész utca, közel a kikötőhöz, annak van szentelve. Vagy száz ember egyebet sem csinál, mint ládához rózza és szegezi a deszkát, egy sereg munkás csomagolja a gyümölcsöt, aztán kiviszi a kikötőbe, a szomszéd nyomdában pedig egy gép egyebet sem nyomtat, mint azt a selyempapírt, melybe a mandarin göngyöltik. Istenem, mennyi munka, míg hozzánk kerül az izes gyümölcs s mégis milyen olcsó. Ezt az olcsóságot is a nép igénytelenségének köszönjük, mert tudni való, hogy itt a munkás

TÁVIRATOK.

A helyzet.

Küldöttség a miniszterelnöknél.

Budapest, március 5. (A „Torontál” ered. távirata.) Fejérváry Géza báró miniszterelnöknél ismét több vidéki küldöttség tisztelegett, amelyek kérték, hogy a kormány hasson közre, hogy a koalíció okozta súlyos helyzet mielőbb szanáltassék. A miniszterelnök válaszában hangsúlyozta, hogy a kormánynak főtörekvése elsősorban az, hogy a rend az országban helyreállítsassék s azután mielőbb hozzálat programjának megvalósításához. Különösen hangsúlyozta, hogy a kormány mindent elkövet, hogy a szociális reformok testet öltsenek s ragaszkodik az általános választói jog megvalósításához. A küldöttségek a miniszterelnököt zajosan megéljeneztek.

A királyi biztos és a főváros.

Budapest, március 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rózsavölgyi alpolgármester vezetésével tegnap tisztelegtek a főváros tisztviselői Rudnay Béla királyi biztosnál. Miután a polgármester bemutatta a tisztviselőket a királyi biztosnak, Rudnay Béla beszédet intézett a tisztviselőkhöz, amelyben kifejtette, hogy a főváros autonómiáját tiszteletben óhajtja tartani, de csak addig nem érinti az autonómiát, amíg a főváros közigazgatásában zavart nem csinálnak.

Rudnay királyi biztos ma reggel átírt a fővárosnak s átíratában elrendeli, hogy minden befolyó adót nyomban szállítsanak be az állampénztárba. A tanács még ma délelőtt rendkívüli tanácsulást tartott az átírat dolgában s elhatározta, hogy a királyi biztos rendelkezésének eleget tesz s a befolyó adókat haladéktalanul beszállíttatja az állampénztárba.

Pestvármegyéből.

Budapest, március 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Pestvármegyénel eddig 18 tisztviselő adta be nyugdíjaztatása iránti kérvényét, melyek fölött a királyi biztos fog határozni. Beniczky alispánnak egy hónap alatt kell elhagyni a vármegyeházában birt lakosztályait, amikor Csapó Loránt, az új alispán költözködik be. Beniczky alispán ma járt a királyi biztosnál, akivel hosszabb ideig konferált.

Buth min. osztálytanácsos, akit a királyi biztos mellé osztottak be szolgálat-

ritkán keres többet egy liranát, ami pedig nincs is egy egész korona.

Napokig gyönyörködünk a Conca d'oro (aranykagylónak hívják Palermo völgyét) istenáldotta termékenységében, aztán virágzó mandolafák mellett sötét narancs- és olajerdőkön keresztül bemegyünk a dusan termő Sziciliába, melynek buzaföldeje a mi Bánátunkkal vetekednek (Goethe ezekről ábrándozik híres szicíliai leveleiben), tüzes bora pedig, melynek a vesszejét most gondolozza a szorgos gazda, csak a tokájában lelő méltó párját. Amennyire lehetséges, megnéztük Szicília összes nagyobb városait, csendes irigységgel konstatálva, hogy a kis szigetnek három egyeteme van, mi pedig még mindig kettőnél tartunk, végigrobogtunk az Aetna szomorúan szép láva-országán.

Két feledhetetlen napot töltöttünk a természet minden szépségével megáldolt Taorminán; most azzal a biztos reménnyel hagyjuk el a szigetet, hogy nemsokára, feltéve hogy sikerül azokat a jogos kívánságokat kielégíteni, melyeket az utazó közönség támaszt a turistahelyekkel szemben, ide fog özönlenni Európa turista-serege, mert az ország páratlan fekvése, fényes múltja, kiváló műemlékei s becsületes lakossága jobban megérdemlik a támogatást, mint azok a helyek, ahol a raffinált modern kulturánál, kényelmes szállodáknál, játéknál és könnyelmű asszonyoknál egyebet nem talál az utas.

Dr. Brájjer Lajos.

tételre, ma folytatta a vármegyénel a hivatalvizsgálatot.

A debreceni királyi biztos bevonulása.

Budapest, március 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Debrecenből sürgönyzik, ma vonult be oda Naszády királyi biztos. A királyi biztost a pályaudvaron katonaság és csendőrség fogadta s miután a csendőrség parancsnoka jelentést tett neki, bevonult a városba. Az utcákon nagy néptömeg gyűlt össze, amely megabugolta a királyi biztost, sőt egy ref. teologus követ is dobott feléje. A ködöbáló ifjú a csendőrség nyomban letartóztatta. A tömeg azután minden nagyobb rendezvény nélkül eloszlott.

Az angol király Párisban.

Budapest, március 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Párisból sürgönyzik, Fallières elnök Edward angol király tiszteletére, aki szombaton este Párisba érkezett, tegnap szűkebb disztribúciót adott.

A szerb kereskedelmi provizórium.

Budapest, március 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, ott megkezdődtek a tárgyalások a Szerbia, Magyarország és Ausztria közt kötendő kereskedelmi provizórium tárgyában. A tárgyalásokon a szerb kormány részéről Draskovics földművelési miniszter vesz részt, aki tegnap érkezett Bécsbe.

A marokkói kérdés.

Budapest, március 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londoni jelentések konstatálják, hogy Németország és Franciaország között az ellentétek még mindig igen élesen fönállanak s a tegnapi konferencián is szemben állottak a német és francia érdekek, amelyeket aligha lehet már békésen összeegyeztetni.

Az orosz események.

Budapest, március 5. (A „Torontál” ered. távirata.) Rigai jelentések szerint, ott és a környéken állandóan nagy a nyugtalanság, minduntalan történnek nagyobb rendezvények vagy merényletek.

Budapest, március 5. (A „Torontál” ered. távirata.) Ujabb szentpétervári jelentések nem erősítik meg azt a hírt, hogy a birodalmi dumát május 27-ikén megnyitják. A mostani jelentések még egészen bizonytalannak mondják a дума összehívásának idejét, mivel a reakciónárius körök mindent elkövetnek, hogy a дума összehívását elhúzzák.

Határidő-üzlet.

Budapest, március 5. (A nagybecskerekai Lloyd-társulat távirata.) A mai földsdén az áruk változatlanok. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra)	16.72
Buza (1906. októberre)	16.70
Rozs (áprilisra)	13.66
Tengeri (májusra)	13.76
Zab (áprilisra)	15.42

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

A Marcoin-féle étteremben

minden csütörtökön és vasárnap

ZENE-ESTÉLY.

Konstantinovits Gyula

játszik. 180—x 15

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1906. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 5 óra 30 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 27 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 58 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibanáról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 23 p.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva, Pancsova és Alibanára: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

Zongoraterem megnyitás.

A legkitünőbb gyártmányu zongorák (Schweighofer, Dörr, Reinhold stb. gyárakból) kaphatók

1000 koronától 2400 kor.-ig

Bröder Ignácnál

Temesvári-utca saját házában.
(Keskenyvágányu vonal megállóhelye.)

262—52.1

Szabad kézből

eladó

a melencei-utca 437. számu

= ház =

igen kedvező fizetési feltételek mellett

Tulajdonos:

Nagybecskereki takarékpénztár.

(25—x.10)

1059. sz. 1906.

215—3.1

Pályázati hirdetmény.

Nyugdíjazás folytán megüresedett sárafalvai községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek. Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-c. 6. §-ában, illetve az 1900. évi XX. t.-c. 3. §-ában körülírt képességüket és eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket folyó évi március hó 30-ig hozzám adják be.

A jegyző javadalmazása:

1. Törzsfizetés 1600 kor., mely összegből a községet 1280 kor. készpénz, 12 kor. 12 fillér pótkert haszonértéke terheli. Az 1904. évi XI. t.-c. alapján 307 kor. 88 fillér készpénzfizetés kiegészítés címén az állampénztárt terheli.

2. Az adóhivatalhoz és a járás területére való kiszállások fedezésére évi uti-átalány 120 kor.

3. Természetbeni szabad lakás, a meglévő mellékhelyiségekkel.

4. A volt házikert kárpótlása címén haszonélvezetre átngedett pótkert.

5. Szabályrendeletileg megállapított magánmunkálatok után szedhető díjak.

Perjámos, 1906. évi március hó 3-án.

Gyertyánffy,
főszolgabíró.

Van szerencsém a nagyérd. közönség szives tudomására hozni, hogy a mindennapi Szent István-sör mellett kapható egész március hónapban át hetenként 3-szor, és pedig: vasárnap, kedd és csütörtökön a birneves

SALVATOR-SÖR

(Paulaner Bräu Salvator-Keller Münchenben.)

Kiváló tisztelettel

Marcoin Jenő.

259—12.2

438. szám 1906.

264—3.1

Árverési hirdetmény.

Tógyér községe a meglévő tervek, feltételek és költségterv szerint 10434 kor. 31 fillér és a község által adandó 50 000 égetett téglá erejéig községházat szándékozik építeni.

A munkálatoknak vállalati uton való biztosítás céljából 1906. évi március hó 15-én délelőtt 10 órai kezdettel szóbeli árlejtés hirdetik.

Az árverésen résztvevők kötelesek 5% bánatpénzt letenni, mely összeg az illető vállalkozó által majdan 10%-ra kiegészítendő.

A tervek, költségterv és részletfeltételek bármikor a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában megtekinthetők.

Tógyér, 1906. március hó 2-án.

Teszling Miklós,
jegyző.

Kovács Konstantin,
bíró.

Az Alkotmány utcában egy 5 szobából és konyhából álló

nagy ház

istállóval és kerttel

folyó évi május hó 1-étől bérbeadó.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Csiszár József,

Melencei-utca.

(216—1.1)

306. ttkvi szám. 1906.

263—1.1

Árverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint ttkvi hatóság közhírré teszi, hogy Kokits János ügyvéd, mint dr. Milich Jakab követelésének behajtására kirendelt ügygondnok nagybecskereki lakos végrehajthatónak, Nikoli Andreiné szül. Pauneszku Paraszkeva kistoráki lakosnő végrehajtást szenvedő elleni 600 korona s jár. iránti ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területén levő Kistorák községi 1708. számú tjkvben A. I. 1. sorsz. alatt foglalt 263., 264. hrsz. 441. öi. sz. ház és 400 négyszögöl beltelek 872 korona kikiáltási árban 1906. évi március hó 21-ik napjának d. e. 10 óraikor Kistorák községházánál megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitiizött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árnak 10%-át, vagyis 87 kor. 20 fillért készpénzben vagy az 1881. évi nov. 1-én 3333. sz. alatt kelt m. kir. ig. min. rendelet 8. §-ában jelölt óvadék-képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881: LX: t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Nagybecskereken, a kir. törvényszék mint ttkvi hatóságnál, 1906. évi január hó 21. napján.

Rektorisz,
kir. törvényszéki bíró.

Jo minőségű

burgonya

100 kilónként 5 kor. 20 fillérért

kapható

Kertész Márknál,

Temesvári-utca.

Telefon 176. szám.

227—6.6

HIRDETÉSEK

felvétetnek a

„TORONTAL“ KIADÓHIVATALÁBAN.